

Laat zien als sector dat je je zaken voor elkaar hebt!

Bram Versprille: "De kwekers verweten ons toenmaals dat wij hen vanuit een ivoren toren zaken probeerden op te dringen"

Bram Versprille is inmiddels al heel veel tientallen jaren hét gezicht van de Vermeerderingstuinen Zeewolde. Volgend jaar komt daar door pensionering formeel aan eind aan. Tijd dus voor een interview met Versprille, die blij geeft van een uitgesproken mening over gecertificeerd uitgangsmateriaal voor de boomteelt

Auteur: Hein van Iersel

Halverwege het interview schiet Versprille in de lach: "Ik kan nu zeggen wat ik wil. De kans dat ze mij in de volgende salarisronde passeren is niet zo groot meer."

Versprille is een voorzichtig mens, maar wel met een duidelijke mening die niet altijd positief is voor de sector. Zeker als het om laanbomen en sierteelt gaat: 'Een linde die 300 jaar mee moet gaan, wordt geënt op een onderstam waarvan niemand de precieze herkomst en dus de eigenschappen kent'. Versprille vindt het dan ook bijzonder dat de bos- en haagplantsoenkwekers hun zaakjes beter op orde hebben dan de laanboomkwekers. Bos- en haagplantsoenkwekers stellen zeer precieze eisen aan de herkomst. En bij laanbomen zijn die eisen alleen maar afgebouwd in de afgelopen jaren.

Jaarlijks werden
1,5 miljoen ogen geleverd.
Nu zijn er dat nog
drie- tot vierhonderdduizend

Als ik later met Versprille over de 30 hectare grote kwekerij loop, laat hij me zien wat dit gemis in de praktijk kan betekenen. Versprille laat me twee bolacacia's zien, die volgens hem vaak door elkaar geleverd worden. De eerste cv *Robinia pseudoaccacia* 'pendulifolia' heeft een serieuze tik gehad van de vorst en zou eigenlijk gerooid moeten worden. De buurman *Robinia pseudoaccacia* 'Rheden' heeft overduidelijk ner-

Teelt van *Malus*-onderstammen voor moerbedden. Jaarlijkse productie tot 2 miljoen stuks

Bolaccia Robinia pseudoacacia 'Pendulifolia' praktisch kapot door vorstschade.

Terwijl Robinia pseudoacacia 'Rheden' niks geleden heeft.

gens last van gehad en heeft al minstens 30 centimeter schot gemaakt.

Historie

Versprille is inmiddels ervaren genoeg om te weten hoe het vroeger geregeld was. Oorspronkelijk zijn de Vermeerderingstuinen ingericht om voor de sector gecertificeerd en gegarandeerd uitgangsmateriaal en enthout te leveren. Traditioneel gebeurde dat door op eigen kwekerijen dit soortechte materiaal aan te planten. De Vermeerderingstuinen zorgen er vervolgens voor om, waar mogelijk en waar relevant, dit materiaal virusvrij te maken en hier vervolgens enthout van te winnen.

In de fruitteelt is deze manier om gecertificeerd enthout en uitgangsmateriaal aan te leveren succesvol gebleken. Om een voorbeeld te geven: alleen al Vermeerderingstuinen Zeewolde leverde vorig jaar 2 miljoen malus-onderstammen. Deze worden niet gebruikt om op te enten, maar worden hoofdzakelijk ingezet voor de aanleg van moerbedden voor onderstammen. Daarnaast is praktisch al het materiaal dat professioneel wordt aangeplant in Nederland gebaseerd op gecertificeerd ent- en oculatie- en stekhout, en dus materiaal van de Vermeerderingstuinen. De fruitteler stelt dat als een eis.

Over de laanbomensector is Versprille minder enthousiast. Ook hier was het voor een groot sortiment aanvankelijk verplicht om met gecertificeerd uitgangsmateriaal te werken dat alleen van de Vermeerderingstuinen betrokken mocht worden.

Ik filosofeer met Versprille over de vraag waar dit enorme verschil zit tussen fruitteelt en laanbo-

Wat houdt certificatie van de Vermeerderingstuinen in:

- 1)Toetsing of een ras soortecht is
- 2)Toetsen in de kas of het virusvrij en gezond is
- 3)Een tweede toets op rasechtheid (belangrijk bij mutatiegevoelige cv's)
- 4)Productie van aantal uitgangsbomen die in de Vermeerderingstuinen worden geplaatst
- 5)Start productie voor de markt

Deze zomer zullen voorstellen naar buiten worden gebracht voor een nieuw certificeringssysteem voor de laanbomenteelt dat veel meer uitgaat van zelfwerkzaamheid

men. Op het eerste oog zijn er toch alleen maar winnaars als er gekweekt wordt met gecertificeerd en rasecht enthout en uitgangsmateriaal. Versprille: "De kwekers verweten ons toenmaals dat wij hen vanuit een ivoren toren zaken probeerden op te dringen en weinig oog hadden voor de dagelijkse praktijk."

De belangrijkste reden is volgens Versprille geld. Uitgangsmateriaal dat van de Vermeerderingstuinen komt is eenvoudigweg duurder dan materiaal van een eigen moerhoek.

Versprille concludeert overigens voor zichzelf dat de kwekers momenteel voor het grootste gedeelte materiaal van eigen kwekerijen gebruiken, maar ziet tegelijkertijd dat er veel misgaat. Hij komt tot die conclusie op basis van de geluiden van keurmeesters van de NakTuinbouw. Dit zou met name opgaan voor de laanbomenteelt. Ook

Versprille is inmiddels operationeel niet meer betrokken bij de dagelijkse gang van zaken, maar kan het toch niet laten nog gauw wat wildhout af te trekken van de iepen in de referentietuin.

in cijfers is die neergaande ontwikkeling goed terug te zien. Vroeger, ongeveer 15 jaar geleden, werden ongeveer 1,5 miljoen ogen voor de sier- en laanbomenteelt geleverd. Nu zijn dat minder dan een half miljoen ogen en enten.

Ziektes

Versprille: "We worden nu weer geconfronteerd met essterfte. Dan is het enorm belangrijk om precies te weten welke soorten we nu echt hebben aangeplant in de straat. Omdat we onderzoek zullen moeten doen naar de vraag welke cv's nu meer of minder resistent of gevoelig zijn. In de praktijk zal dat lastig zijn, omdat we vaak niet weten wat exact is aangeplant. Verder zal het in de dagelijkse praktijk vaak voorkomen dat inboet met andere variëteiten is ingevuld." Het probleem van gebrekkige soortechtheid is overigens niet alleen een probleem bij es. Ook bij kastanje, bijvoorbeeld 'Briotti', en bij populier is dit actueel.

Plantselect

De Vermeerderingstuinen en NakTuinbouw Select werken op dit moment aan een systeem dat die certificering van met name sier- en laanbomenteelt weer terug moet brengen, zonder

de gedwongen winkelnering en relatief dure kostenopbouw van de Vermeerderingstuinen. Versprille: "De precieze details zullen deze zomer bekend worden, maar het wordt een systeem dat veel meer uitgaat van zelfwerkzaamheid, dat goedkoper is en beter past bij de praktijk van de kwekers." De precieze naam is volgens Versprille nog niet bekend, maar zal NakTuinbouw Select of Select Plant worden.

Versprille zit in de commissie die dit systeem ver-

der ontwikkelt en hoopt dat dit systeem ingang vindt. Versprille: "Als Vermeerderingstuinen moeten wij niet op zoek gaan naar extra werk. De Vermeerderingstuinen beschikken momenteel nog over moederbomen vanuit goedgekeurde herkomsten. Wij zullen van de relevante soorten referentiemateriaal en uitgangsmateriaal in stand houden en mogelijk nieuwe rassen aanplanten, en voor de rest is het aan de markt om het systeem te gebruiken."

Malus Profusion